

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	перший (освітньо-науковий)
Кафедра	Графічний дизайн	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	обов'язкова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	3

ФІЛОСОФІЯ

Семестр 3 (осінь 2020)

1 вересня — 08 грудня

Викладач	Артеменко Андрій Павлович, професор, доктор філософських наук
E-mail	artemenko.prof@gmail.com
Заняття	Вівторок 13.00–14.35, ауд. 202 (3 корпус)
Консультації	Вівторок 12.00–13.00 (якщо є у навантаженні. Якщо ні – бажано ввести принаймні 1 годину на тиждень)
Адреса	к. 202, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (*скорочено — ФМ*); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. *Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години. **За бажанням можна запропонувати листування у Messenger, Viber тощо.**

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення: курси «Філософія», «Історія мистецтва», «Культурологія», «Естетика», «Соціологія»

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ*Методичні рекомендації*

1. Артеменко А.П., Артеменко Я.І. Практикум з філософії- Х.:ХНУВС,2010. – 288 с.
2. Філософія. Навчальний посібник / За ред. І.Ф. Надольного. - К., 2005.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Свої додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо можна запропонувати переглянути за посиланням (спеціальні навчальні сервіси у мережі Інтернет, група у ФБ тощо)

НЕОБХІДНЕОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: MicrosoftWord, PowerPoint 2016.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є створення загального гуманітарного фундаменту знань про людину, суспільство, світ. Завдання дисципліни полягають в ознайомленні студентів зі здобутками світової філософської думки та прищеплення основ філософської культури; розвитку методологічних навичок розв'язання дослідницьких проблем, критичного мислення та аргументації власної думки. Запропонований курс дозволяє набути необхідних знань щодо світоглядних уявлень, теоретичних положень, методологічних підходів, ідеологічних конструктів, притаманних парадигмам різних епох та культур, навчаче орієнтуватися в динамічному світі сучасності.

Лекційний курс передбачає знайомство з основними поняттями, підходами та напрямками розвитку філософії в минулому і сучасності. Акцент робиться на зв'язку мистецтва з історичними контекстами його функціонування (технології, соціальні диференціації, культурні моделі). Висвітлюється взаємо обумовлення розвитку мистецтва і сучасного філософського дискурсу.

На практичних заняттях дискутуються концепції і підходи, представлені у лекційному курсі, а також випробовуються можливості застосування цих концепцій та підходів в пізнавальній та практичній діяльності.

Дисципліна забезпечує спеціалізовані (фахові) компетентності :здатність наукового аналізу сфери професійної діяльності з використанням теоретичних підходів та загальної методології філософії.

Мета дисципліни формується відповідно до навчальної програми. Завдання вивчення дисципліни конкретизуються відповідно до спеціальності і впливають з поставленої мети.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям особливостей практики візуальних комунікацій.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру 2-го курсу (3 кредитів ECTS, 90 навчальних години, в тому числі 30 годин — аудиторні лекційні та семінарські заняття та 60 годин — самостійні). Всього курс має 1 модуль та 7 тем.

Осінній семестр: 90 годин: 16 — лекції, 14 — семінарські заняття, 60 — самостійні.

ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА: СПЕЦИФІКА ПРОБЛЕМАТИКИ ТА ОСОБЛИВІСТЬ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПІДХОДІВ

Тема 1. Філософія, її смисл і призначення в культурі.

Тема 2. Філософія стародавнього Сходу

Тема 3. Зародження європейської філософії. Філософські системи Стародавньої Греції.

Тема 4. Середньовічна європейська філософія як тип нового світорозуміння.

Тема 5. Філософія епохи Відродження та Нового часу.

Тема 6. Німецька класична філософія.

Тема 7. Некласична філософія

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Практичні та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на завершення семінарських завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни в контексті власного наукового дослідження (теми дисертації). Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є заліки. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих студентів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з студентами.

Навести свою систему вимог та правил поведінки на заняттях.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

Навести свою політику відвідуваності та форми покарання

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:** <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
01.09	1	лекція	Філософія, її смисл і призначення в культурі	2		
08.09	1	семінар	Філософія, її смисл і призначення в культурі	2	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу	
10.09	1	семінар	Філософія, її смисл і призначення в культурі	2	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу	
15.09	2	лекція	Філософія стародавнього Сходу	2		
22.09	2	семінар	Філософія стародавнього Сходу	2	Особливу увагу приділити аналізу авторських текстів Конфуція та Лаоцзи, що надані в матеріалах практикума. Знайти та прокоментувати визначення та авторську оцінку понять «дао», «ритуал», «де», «людяність», яка викладена в текстах, що наведені в «Практикумі». Порівняти концепції соціального ідеалу, ставлення до проблеми пізнання у Конфуція і Лаоцзи.	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
23.09	2	семінар	Філософія стародавнього Сходу	2	Особливу увагу приділити аналізу авторських текстів Конфуція та Лаоцзи, що надані в матеріалах практикума. Знайти та прокоментувати визначення та авторську оцінку понять «дао», «ритуал», «де», «людяність», яка викладена в текстах, що	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу

					наведені в «Практикумі». Порівняти концепції соціального ідеалу, ставлення до проблеми пізнання у Конфуція і Лаоцзи.	
29.09	3	Лекція	Зародження європейської філософії. Філософські системи Стародавньої Греції	2		
06.10	3	Семинар	Онтологічні системи Платона і Аристотеля.	2	Ідеалістична система Платона. Вчення про ідеї Критика Аристотелем теорії ідей Платона Вчення Аристотеля про чотири причини. порівняти онтологічні системи класичних шкіл античної філософії, що заклали підґрунтя європейської філософії	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
07.10	3	Семинар	Онтологічні системи Платона і Аристотеля.	2	Ідеалістична система Платона. Вчення про ідеї Критика Аристотелем теорії ідей Платона Вчення Аристотеля про чотири причини. порівняти онтологічні системи класичних шкіл античної філософії, що заклали підґрунтя європейської філософії	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
13.10	4	лекція	Середньовічна європейська філософія як тип нового світорозуміння	2		
20.10	4	семинар	Середньовічна європейська філософія як тип нового світорозуміння	2	1. Особливості формування середньовічної парадигми. 2. Проблема віри і розуму в середньовічній філософії. 3. Людина в концепціях середньовічних філософів	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу

21.10	4	семінар	Середньовічна європейська філософія як тип нового світорозуміння	2	1. Особливості формування середньовічної парадигми. 2. Проблема віри і розуму в середньовічній філософії. 3. Людина в концепціях середньовічних філософів	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
27.10	5	лекція	Філософія епохи Відродження та Нового часу	2		
03.11	5	семінар	Філософія епохи Відродження та Нового часу	2	Провідні ідеї та основні представники ренесансного гуманізму Особливості духовних процесів в європейській культурі Нового часу. Емпіризм Ф. Бекона. Новий органон пізнання. Раціоналізм Р. Декарта. Правила для керівництва розуму.	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
04.11	5	семінар	Філософія епохи Відродження та Нового часу	2	Провідні ідеї та основні представники ренесансного гуманізму Особливості духовних процесів в європейській культурі Нового часу. Емпіризм Ф. Бекона. Новий органон пізнання. Раціоналізм Р. Декарта. Правила для керівництва розуму.	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
10.11	6	лекція	Німецька класична філософія	2		
17.11	6	Семінар	Німецька класична філософія	2	Особливості німецької класичної філософії Зміст «коперніканського перевороту» І.Канта Система абсолютного ідеалізму. Г.В.Ф. Гегеля Поняття та зміст гегелівської діалектики.	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
18.11	6	Семінар	Німецька класична філософія	2	Особливості німецької класичної філософії Зміст «коперніканського перевороту» І.Канта Система абсолютного ідеалізму. Г.В.Ф. Гегеля Поняття та зміст гегелівської діалектики.	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
24.11	7	Лекція	Некласична філософія (науковий напрям)	2		

01.12	7	семинар	Некласична філософія (науковий напрям)	2	філософія позитивізму та її розвиток	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
02.12	7	семинар	Некласична філософія (науковий напрям)	2	філософія позитивізму та її розвиток	Доповідь (усно), 5 хвилин, за питаннями лекційного матеріалу
08.12	7	лекція	Некласична філософія. Антропологічний напрям	2		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–20
2	Поточний контроль	0–20
3	Поточний контроль	0–20
4	Поточний контроль	0–40
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматкуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматкуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час семінарських занять (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Антология мировой философии. В 4-х томах. Том 1. Философия Древности и Средневековья. - М., 1969. - Ч. 1.
2. Аврелий Августин. Исповедь. - М., 1991.
3. Аристотель. Соч. в 4-х т. - М., 1975-1983.
4. Гегель Г. Феноменология духа. - СПб., 1999.
5. Древнекитайская философия. Собрание текстов в двух томах. - М., 1972, 1973.
6. Камю А. Бунтующий человек. - М., 1990.
7. Ницше Ф. Так говорил Заратустра // Соч. В 2 т. - М., 1992. - Т. 1.
8. Платон. Соч. в 4 т. - М., 1994.
9. Сочинения итальянских гуманистов. (XV век.) - М., 1985.
10. Сумерки богов. Антология. - М., 1990.
11. Українські гуманісти епохи Відродження. Антологія. - К., 1995.
12. Фрагменты ранних греческих философов. Часть 1. - М., 1989.
13. Хайдеггер М. Бытие и время. Пер. с нем. - М., 1997.
14. Асмус В.Ф. Иммануил Кант. - М., 1973.
15. Адо П. Что такое античная философия? - М., 1999.
16. Лосев А.Ф. История античной философии в конспективном изложении. - М., 1989.
17. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения. - М., 1978.
18. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада. - М., 1992. С. 302-337.
19. Мамардашвили М.К. Лекции по античной философии. М., - 1998.
20. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? - М., 1991. - С. 51-59, 83-95.
21. Рассел Б. Проблемы философии. - М., 2000. - С. 7-21.
22. Рассел Б. Искусство мыслить. Пер. с англ. - М., 1999. - С. 13-89.
23. Самосознание европейской культуры XX века. - М., 1991.
24. Современная западная философия. Словарь. - 2-е изд. - М., 1998.
25. Хайдеггер М. Что это такое - философия? // Вопросы философии, 1993. - № 8. - С.113-123.
26. Ясперс К. Введение в философию. - Минск, 2000. - С. 9-19.